

NOVOVĚK - OSVÍCENECTVÍ: IMMANUEL KANT (1724 – 1804)

1. **Život:** Malý velký muž.

2. Kriticismus

- Co lze legitimně poznat.
- Hranice poznání.
- Čistý rozum – popsán apriori.

3. Předkritické období (do r. 1770)

Předmět zájmu, bádání a výuky: Přírodní věda jako věda o objektivní realitě.

4. Kritické období

Předpoklady Kantovy filosofie

a) Novověký myslitel: základním pojmem je **rozum**: Kritická schopnost člověka přetvořit předešlé myšlení a starý společenský řád (základní teze osvícenectví).

b) Zvyšování závislosti O na S.

- Koperníkovský obrat I. Kanta (k subjektu).
- Metafysika zjišťuje o předmětech (O) něco ještě před zkušeností.
- Předmětem metafysiky je **čistý rozum**

popsán apriori   má hranice

- **Předmětem filosofie se stává SUBJEKT.**

5. Cíl filosofie:

- Zdůvodnit pravdivost vědeckého poznání (proti Humově skepsi).
- Stanovit kritéria pro mravní jednání člověka.

Hlavní pojem: **ROZUM (není tabula rasa)**

Teoretický rozum   Praktický rozum

zabývá se jím věda   zabývá se jím etika

6. Teorie dvou světů

- **Svět o sobě:** Existuje, nic o něm nevíme.
- **Svět pro nás:** Žijeme v něm, poznáváme jej.

7. Proces poznání

- Předmět existuje ve světě o sobě. Zde jej nemohu poznat. Musím jej přemístit do světa pro nás (zde probíhá poznání).
- Při přemísťování předmětu ze světa o sobě do světa pro nás „prochází předmět“ subjektem.
- Subjekt je apriori naplněn (subjekt není „tabula rasa“), tedy při procházení předmětu se ten předmět „infikuje“ vlastnostmi subjektu.

8. Struktura subjektu (apriorní popsání S v jednotlivých strukturálních vrstvách):

Vrstva VNÍMÁNÍ	PROSTOR + ČAS		
Vrstva ROZUMU	Nižší rozum	Matematické věty, Věty přírodních zákonů, Kategorie	Poznání - vědy
	Vyšší rozum	Já, Svět, Bůh	Smysl světa

9. Poznání matematické a přírodovědné:

- Předmětem je předmět po průchodu vrstvami vnímání (předmět získá prostor a čas) a vrstvou nižšího rozumu (předmět získá infikace kategoriemi-např. příčina a účinek..., podléhá větám přírodních zákonů a matematických vět).
- **Tak vzniká naše zkušenost.**
- Ta je cca identická s obsahem Světa pro nás.

10. Transcendentální ideje – obsah vrstvy subjektu - vyššího rozumu: syntéza poznatků věd. Jde „za vědy“.

a) JÁ:

- Co je Já.
- Kontinuita Já
- Zabývá se jím racionální psychologie

b) BŮH

- Účel světa
- Zabývá se jím transcendentální theologie

c) SVĚT

- základ světa
- celek světa
- zabývá se jím transcendentální kosmologie

11. Otázky a odpovědi

Co poznávám?

Svět pro nás (naše zkušenost).

Jaký je svět pro nás?

Takový jací jsme my (lidé).

Jaké vlastnosti mají věci ve světě pro nás?

Ty které získají průchodem subjektem.

Čím mám v procesu poznání začít?

Analýzou subjektu! Subjekt dává vlastnosti věcem ve světě pro nás.

Odkud mám apriori?

Z transcendentna. (???)

12. Etika: Praktický rozum

Popsán apriori **kategorickým imperativem.**

